

Καλαρρυτιώτικα Νέα

~ ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟΥ ΣΥΝΑΕΣΜΟΥ ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ "Η ΠΙΝΔΟΣ" ΙΩΑΝΝΙΝΑ ~

ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1994 - ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 53 - ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1985 Δ/ΝΣΗ: ΛΑΜΠΟΒΙΤΙΑΔΗ 3 Τ.Κ. 453 33 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

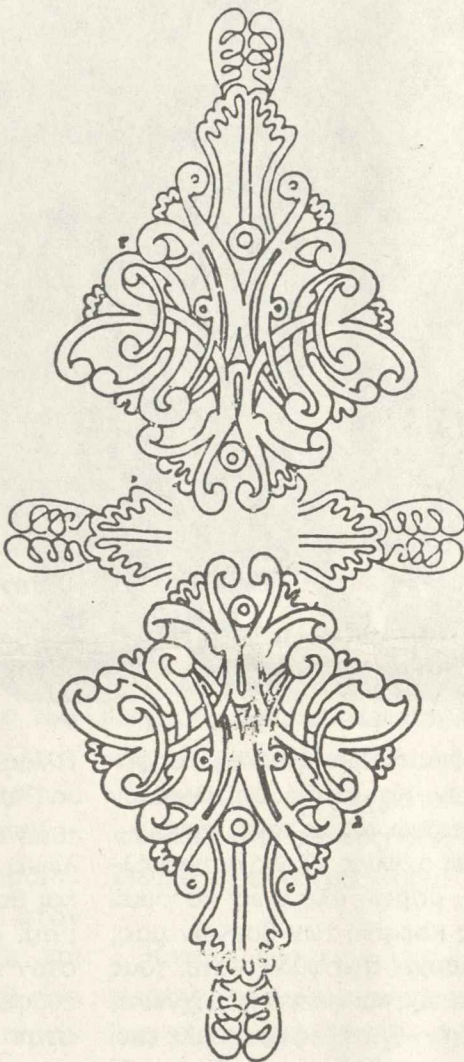
ΗΧΟΣ ΚΑΙ ΑΠΟΗΧΟΣ

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

Τα τελευταία χρόνια συχνοπερνώντας από τα γκαλντερίμια του ιστορικού και πολιτιστικού χωριού μας Καλαρρύτες βλέπουμε πολλές κακοτεχνίες, δείγματα ανεπάρκειας ή επιπολαιότητας. Φυσικά παρατηρούμε και έργα σοβαρά, υπεύθυνα, καλόγουστα που εναρμονίζονται με το πολιτιστικό γίγνεσθαι του χωριού μας. Για να αποφευχθούν ακαλαισθησίες και να γίνονται έργα καλαίσθητα με σύνεση και φρόνηση λαμπρά και ταιριαστά στο κεφαλοχώρι μας θα διατυπώσουμε λίγες σκέψεις.

1) Κάθε έργο του χωριού προϋποθέτει προσεκτική μελέτη από ειδήμονες. Μελέτη σημαίνει επισταμένη σπουδή ή έρευνα. Ειδήμονες είναι αυτοί που γνωρίζουν κάτι πολύ καλά. Πρέπει να προσέξουμε το πολύ. Και όλα αυτά με κάποιο πρόγραμμα, δηλαδή καταγραφή ενεργειών και πράξεων με τη σειρά που πρόκειται να εκτελεστούν σε ορισμένο χρόνο. Με αυτά τα δεδομένα, ενεργούν οι εχέφρονες (= οι μυαλωμένοι, οι συνετοί, οι γνωστικοί).

2) Το χωριό μας, δόξα το Θεώ, διαθέτει ειδήμονες κάθε γνωστικού τομέα: Ιστορικούς, αρχαιολόγους, πολιτικούς μηχανικούς, αρχιτέκτονες, κ.α. Όλοι αυτοί είναι εργατικοί, φιλόπονοι, επιτυχημένοι και πατριώτες και ασχολούνται ο καθένας μακριά απ' το χωριό μας στον τομέα της δουλειάς του. Όλοι τους έχουν πικρό παράπονο, γιατί δεν τους

ρώτησε κανένας από τους «φορείς» του χωριού για κάποιο έργο που πρόκειται να γίνει στο χωριό. Κρίμα, μεγάλο κρίμα, τέτοιο πολύτιμο κεφάλαιο να μένει ανεκμετάλλευτο!

3) Γιατί γράφονται αυτές οι νύξεις; ίσως ρωτηθεί. Απλά από αγάπη, από πάθος για το αρχοντοχώρι μας. Φυσικά ο καθένας έχει την ευθύνη των πράξεών του και αυτή δεν μετατίθεται, με καμιά ανοχή, σε ξένους ώμους. Αλλά και όλοι μας οι Καλαρρυτιώτες και οι φίλοι των Καλαρρυτών είμαστε συνυπεύθυνοι (= υπεύθυνοι για κάτι μαζί με τους άλλους) για ότι στραβό γίνεται, δηλαδή μη κανονικό, μη σωστό, και δεν μιλάμε... Μη γελιόμαστε η κακοτεχνία μιλάει μόνη της!!

«Των φρονίμων ολίγα» έλεγαν οι παλιοί. Η επιβίωση της ιστορίας και του πολιτισμού του χωριού μας είναι υπόθεση όλων μας. Τα άσχετα φαινόμενα με την υφή πολιτιστικής πορείας αιώνων του χωριού μας δεν έχουν θέση σ' αυτό. Κάθε διάσταση προκοπής, προόδου, καλών έργων, επειδή ο πολιτισμός, όπως κι αν σηματοδοτείται, αποτελεί ένα ενιαίο όλο, πρέπει να εναρμονίζεται με τη βαριά παράδοση των Καλαρρυτών, την οποία πρέπει να προφυλάξουμε ως κόρη οφθαλμού.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΣΤΟΝ ΙΣΚΙΟ
ΤΟΥ ΚΗΠΟΥ

Γράφει ο ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ (τ. Λυκειάρχης)

παλιών καιρών των Καλαρρυτών. Κατίνα, Μαρίκα, Γιάννης, Σοφία, Θεόδωρος, Ειρήνη, Γιώργος, Ανδρέας, Μαίρη, Δημήτρης, Κατερίνα, Βύρων, Μυρσίνη, Βικτωρία και Γιάννης. Η χαρά, το τραγούδι και η δροσιά του κήπου χρωμάτιζαν τη γιορταστική ατμόσφαιρα με ποιότητα ευφροσύνης.

Τα κάρβουνα έτοιμα. Ο Γιώργος και ο Δημήτρης ψήνουν τα κοντοσούβλια. Η τσίκνα μοσχοβολά τη γειτονιά. Οι γυναίκες μπεινοβγαίνουν στην κουζίνα και ετοιμάζουν τις πατροπαράδοτες ελληνικές λιχουδιές. Δεν άργησε να στρωθεί το τραπέζι με όλα τα αγαθά του Θεού. Το ραδιόφωνο που «έβγαζε γάμο» μετέδιδε ένα χαρούμενο γιορταστικό πρόγραμμα με ελληνικά τραγούδια. Όλα στις έντονες παραμέτρους της μεγάλης μέρας!

Δεν περιμέναμε κανένα ξεφάντωμα, κάθε άλλο. Ένα γιορταστικό τραπέζι συγγενών που γιορτάζουν την ονομαστική γιορτή της Μαρίκας και της Μαίρης. Η καρδιά, συχνά τις απλές γιορτές, όταν υπάρχουν οι εσωτερικές προϋποθέσεις, τις κάνει ανεπανάληπτο ξεφάντωμα, υπέρτατο εσωτερικό λειτουργήμα, μοναδικό.

Φαγητό, νόστιμα αστεία, τραγούδια του κεφιά που συγκινούν και χαροποιούν, γέλιο και μετά, το φαντάζεστε, χορός, διασκέδαση. Ελληνική, πατροπαράδοτη, παραδοσιακή, με γνήσια αυθεντικά παραδοσιακά. Χορεύτηκαν λεβέντικα τραγούδια: «Μαρία λέν' την Παναγιά», «Ο αητός», «Ο Ηλιος», «Ποιά σκύλα μάνα το 'λεγε τ' αδέλφια δεν πονούνται» κ. ά.

Η ευθυμία, η άριστη διάθεση, έφτασε σε υψηλές διαστάσεις και είχε γίνει συναισθηματική ευτυχία όλων μας με αντίκρουσμα τη μεγαλοσύνη της μέρας. Ζήσαμε Ελληνικά το μέγεθος της οικογενειακής γιορταστικής πλευράς της μεγάλης ημέρας της Παναγίας μας.

Ο αγέρας της Πίνδου, άνοιξε τα παράθυρα του σπιτιού. Ξαφνικά νόμισα πως η υποβλητική αρχόντισσα Τέτα Νάκαινα με τα οκτώ παιδιά της χάρωνταν τα βλαστάρια τους που γλεντούσαν. Με συγκρατημένο διακριτικό χαμόγελο η σεβάσμια γερόντισσα έδειχνε ανάγλυφα την ευφροσύνη της. Τα στραγαλιανά στα σκίνα του κήπου έπαιρναν και πρόσφεραν χαρές. Ο ήλιος άρχισε να κατηφορίζει στα ακροουράνα.

Η ώρα κόντευε τέσσερις. Πόσο τρέχουν οι ωροδείκτες σε ώρες πραγματικού ξεφάντωματος!

Χρόνια πολλά και του χρόνου.

ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ

ΕΜΕΙΣ ΚΙ Ο ΤΟΠΟΣ ΜΑΣ

Ο Δεκαπενταύγουστος γιορτάζεται στο κεφαλοχώρι Καλαρρύτες στο εύρος μιας πολιτιστικής κληρονομιάς αιώνων. Έτσι η ψυχική ανάταση στις παρακλήσεις και τις λειτουργίες του Αι - Νικόλα μας εξανθρωπίζει μας εκπολιτίζει, μας ημερώνει. Οι δραστηριότητες του ανθρώπου στο χώρο της Ορθοδοξίας, είναι ενεργήματα στο χώρο του φωτός και της αλήθειας.

Δεκαπενταύγουστος, ημέρα γιορτής της κοιμήσεως της Θεοτόκου, της Παναγίας μας, απο τις επιβλητικότερες της χριστιανοσύνης. Γιορτάζουμε: τη Μαρία, τον Παναγιώτη, τη Μαίρη, τον Πάνο. Αυτά το υπέροχα ονόματα στολίζουν πολλούς χριστιανούς. Στη συγγενική μας συντροφιά είχαμε: Μαρίκα και Μαίρη που γιόρταζαν. Οι ευχές, οι εκφράσεις επιθυμίας να γίνει κάτι, ακούστηκαν και ενυπώσιασαν, γιατί δεν είχαν τυπικό χρώμα, αλλ' εγκάρδιο. Ξεκινούσαν απ' την καρδιά και στόχευαν στην καρδιά.

Η συγγενική μας παρέα θύμιζε Καλαρρυτιώτικη πατριαρχική οικογένεια των

Ο ΑΓΙΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΝΩΝ

ΔΗΜ. Σ. ΛΟΥΚΑΤΟΥ

ώρα του για να πεθάνει, εκεί που περπατούσε με το μαθητή του Ελισαίο, του 'ρθε, λέει, από τον ουρανό το πύρινο άρμα, που τον πήρε μαζί του ζωντανό. «Και εγένετο αυτών πορευομένων... ιδού άρμα πυρός και ίπποι πυρός

Η Εκκλησία τμήμα της γλυπτικής του Προφήτη

και δίστασαν ανασταίνοντες αμφοτέρων. Και ανελήφθη Ηλίου εν συσεισμῷ, ως εις τον ουρανόν».

Ζει ο Ηλίας. Γέρος ασπρομάλλης, μορφή όλο φως, κατοικεί στις κορφές των βουνών μας, κυριαρχεί στη φύση, κάνει τους ορεισμούς και φέρνει ή δώχνει τη βροχή. «Επίτηδες τον έβαλε εκεί πάνω ο Θεός να κάθεται. Οι βροντές και τα' αστροπελέκια απ' αυτόνε γίνονται. Ξαπλώνει στα σύννεφα και κοιμάται, όταν είναι να καλοσυνέψει ο καιρός. Μα όταν είναι για νερό, τρέχει με τ' αμάξι του στον ουρανό, και γι' αυτό βροντάει...». Η φροντίδα του είναι πάντα να βοηθήσει για την καλή σοδεία. «Όταν βροντάει, είναι που ο Άγιος Ηλίας με το πύρινο αμάξι του κυνηγάει τη Λάμια για να τη σκοτώσει, και να μην καταστρέψει τα σπαρτά των ανθρώπων. Οι αστραπές που πέφτουνε τότες είναι οι πύρινες ασπίδες, που ρίχνει της Λάμιας ο άγιος». Και μια κοσμολογική. «Μαζί με τον Ηλία ζούμε κι άλλοι δύο, που δεν πεθάνανε ποτέ - είναι ο Ενώχ και ο Ιωάννης. Κι οι τρεις τους κατεβαίνουν πολλές φορές στον κόσμο και γυρνάνε ανάμεσά μας. Μα ο Ηλίας περιμένει τον Αντίχριστο, σαν έρτει, να κατέβει και να παλέψει μαζί του. Και όλο κοιτάει, από εκεί πάνω απ' τις κορφές που βρίσκεται, κι όο ειν' έτοιμος να κατέβει».

Εμείς εχτίσαμε τα εκκλησάκια πάνω στις κορφές, εμείς εβάλαμε τον Αη-Λιά δραγάτη πάνω στα βουνά. Κορφούλα δεν υπάρχει στα βουνά μας, που να μην έχει το εκκλησάκι της και σπάνια θα δούμε εκκλησάκι σε κορφή, που να μην είναι ο Προφήτ'.

Ποιά ειν' η αλήθεια; Το ζήτημα ανεβαίνει πολύ πίσω λατρευτικά. Από τα πρώτα χρόνια του Χριστιανισμού, η παλιά Ελληνική θρησκεία, με την ειδωλολατρεία και τα σύμβόλά της, βρήκε πολλές ευκαιρίες να μπει μέσα και στην καινούργια θρησκεία. Το όνομα του Ηλία κι η ιστορία του πύρινου άρματος ήταν καταλληλότερα στοιχεία γ' αντικατάστασης της Π.Δ. πως εκράτησε τη βροχή τρία χρόνια μπορούσε να του δώσει την παντοδυναμία του αρχαίου Υέτιου Δία. Ο Ηλιακός και Υέτιος Θεός Ζεύς λατρεύονταν και κείνος στις κορφές των βουνών. Ο Δικαίρχος γράφει πως στην κορφή του Πηλίου κάθε χρόνο, ακριβώς μέσα στα κυνικά καύματα, γινόταν μεγάλο πανηγύρι για τον Δία. Το ίδιο λοιπόν έγινε τώρα και για τον Προφήτη Ηλία. Οι πρώτες παραστάσεις (πάνω σε χριστιανικές σαρκοφάγες) για την Ανάληψη του Ηλία, θυμίζουνε το άρμα του αρχαίου Φοίβου, την ώρα που βγαίνει στην Ανατολή.

Τ' όνομα λοιπόν του Προφήτη κι η ανάγκη να συνεχιστούν οι αρχαίες ειδωλολατρικές παραδόσεις δώσανε στον άγιο της νέας θρησκείας τη θέση του Φοίβου ή του Δία και τον τοποθέτησαν στις κορφές των βουνών μας. Το ζήτημα γέννησε και την αντίρρηση, ότι και μόνη η βιογραφία του Ηλία αρκούσε για να δώσει στη λατρεία του τη θέση που έχει σήμερα στα βουνά. Παντού όμως χρειάζονται υπόβαθρα.

Ο λαός μας δεν ξέρει από μόνος του τίποτε από τις παλιές ιστορίες για τους θεούς. Ούτε για την παλιά λατρεία του ήλιου, ούτε για το άρμα του Φοίβου, ούτε και τον Δία τον νηφεληγερέτη σκέφτηκε ποτέ. Εκείνο που ξέρει, είναι η ιστορία και ο βίος του Προφήτ' Ηλία.

Αν η ιστορία αυτή είναι φτιαγμένη πάνω σε μοτίβα της αρχαίας θρησκείας, αυτό μπορεί να του πούμε εμείς.

Εκείνος τις εκκλησούλες που χτίζει ψηλά στις κορφές, τις χτίζει για τον Προφήτη' Ηλία. Είναι καν υποψιάζεται πως κάνει λατρεία στον ήλιο ή στη βροχή.

Είδαμε άλλωστε πόσο απλόϊκά εξηγεί την τοποθέτηση του Προφήτη εκεί πάνω. Κι όμως για την αιώνια ανθρωπότητα, που τόσο απαντά ένιωσε τον δυνατό δεσμό με τη φύση, που απ' αυτήνε πάντα πήρε το πρώτο υλικό για τις θρησκείες της, τα εκκλησάκια που ολόασπρα στεφανώνουν τις κορφές των βουνών μας, είναι βωμοί λατρείας, που όλες οι γενιές υψώσαμε προς τον ήλιο, τον αέρα και το φως!..

ΔΗΜ. Σ. ΛΟΥΚΑΤΟΣ
«ΤΑ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΑ»
Εκδόσεις ΦΙΛΙΠΠΟΤΗ

Το φετεινό καλοκαίρι είναι ακατάστατο. Μα κ' οι λίγες μέρες που είναι καλοκαιρινές, γεμίζουνε την ψυχή μας από κάποια αγαλλίαση, που δεν την δίνει ποτέ ο χειμώνας. Η πλάση ημερεύει τ' άγρια τα βουνά δεν φοβερίζουνε πια τον άνθρωπο, ούτε τα θυμωμένα σύννεφα που στοιβάζονται βαριά τον χειμώνα και γεμίζουνε τον θόλο τ' ουρανού. Το φως είναι καθαρό. Το πρωί σηκώνεσαι από τον ύπνο και γελά ο κόσμος του Θεού. Η μέρα είναι έμορφη σαν τον καλό τον άνθρωπο.

Οι αγέρηδες είναι αλαφροί και χαροποί, ακόμα κι ο γέροβροιάς είναι τώρα σαν παλληκαρόπουλο. Αντί να βγάζει εκείνα τα φοβερά μουγκρίσματα, σφυρίζει γλυκά στα κλαριά των δέντρων και στα ξάρτια των καραβιών.

Ολα είναι ειρηνεμένα και αναπαυμένα. Τα ζώα κ' οι άνθρωποι ξαπλώνονται στον ίσκιο, αποκάτω από τα δένδρα, ξέγνοιαστοι, και κοιμούνται. Άλλοι πάλι κουβεντιάζουνε, ως να τους πάρει ο υπνος. Τη νύχτα τα παράθυρα των σπιτιών είναι ανοιχτά, κι ο κόσμος κάθεται ως τα μεσάνυχτα στις βεράντες, στις αυλές, στις ταρατσες. Ακούγονται από φωνές χαρούμενες. Φωνάζουνε και τα ζώα, που κοιμούνται έξω στον ανοιχτόν αέρα, ενώ τον χειμώνα δεν ακούγεται τίποτα γιατί είναι κλεισμένα. Ακούς τα πετεινάρια την αυγή, τον γαϊδάρη τη νύχτα. Α! Πόσο τις αγαπά αυτές τις φωνές!

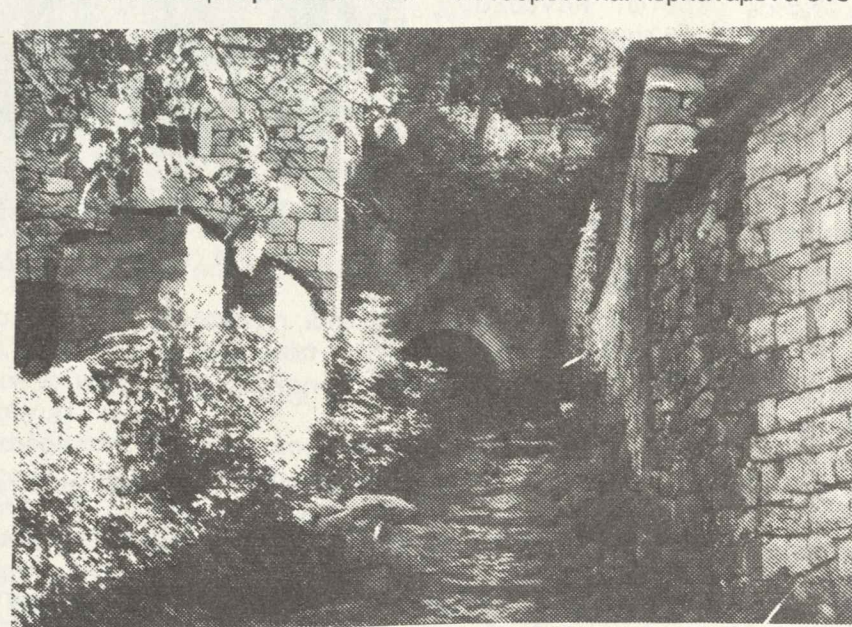
Τη μέρα με το λιπούρι τα τζίκια τραγουδάνε απάνω στα δένδρα, αχολογά ο αγέρας σα να βγαίνει μια πυρκαγιά από φωνές, ενώ φλογίζονται γη κι αγέρας, λές και βράζει κανένα λεβέτι. Το βράδυ σαν σκοτεινιάσει, και συντεφίζει ακόμα ο ουρανός κατά το βασίλειμα, και στέκεται σαν δροσοσταλίδα ο αποσπερίτης απάνω στο χάος τ' ουρανού, αρχίζει το τραγουδί του ένας μοναχικός μουσικός, ο γρύλλος. Ενώ τα τζιτζίκια κάνουνε βουερή την καυτερή νύχτα, ο γρύλλος με το τρεμουλιαστό τριζιμό του δεν κόβει την ησυχία της νύχτας, μα κάνει να την νοιώθεις πιο πολύ. Ω γρύλλε, βλοημένο μαμούνι, που κρύβεσαι ντροπαλό, που ποτέ δεν σε βλέπει μάτι, σαν τραγουδάς θαρρεί κανείς πως ακούγει μιαν αγγελική ψυχή από τον άλλο

ΧΑΡΑ ΤΟΥ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΟΥ

Αγαλλίαση της ψυχής και της καρδιάς

ΦΩΤΗΣ ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ

σου, το απλό, λεπτό και μυστηριώδες τριζιμό, είναι, θαρρώ, χοντροειδείς βρόντοι και σμασσοιβιάζονται βαριά τον χειμώνα και γεμίζουνε τον θόλο τ' ουρανού. Το φως είναι καθαρό. Το πρωί σηκώνεσαι από τον ύπνο και γελά ο κόσμος του Θεού. Η μέρα είναι έμορφη σαν τον καλό τον άνθρωπο.

Ανηφορίζοντας προς την Αγία Τριάδα

ζω τ' άστρα, που κρέμονται αποπάνω μου, τον Ιορδάνη Ποταμό (Γαλαξία), το πολυκάντηλο της λιας, τις Πήγες, και τ' άλλα τ' αμέτρητα τ' άστρα. Η ματιά μου παντού φωνές χαρούμενες. Φωνάζουνε και τα ζώα, που κοιμούνται έξω στον ανοιχτόν αέρα, ενώ τον χειμώνα δεν ακούγεται τίποτα γιατί είναι κλεισμένα. Ακούς τα πετεινάρια την αυγή, τον γαϊδάρη τη νύχτα. Α! Πόσο τις αγαπά αυτές τις φωνές!

Κατά τ' απόγευμα παίρνει ο μπάπης δροσερός από το πέλαγο, και ζωογονεί την πλάση. Πέρα φαίνονται οι κάβοι γαλανοί. Η θάλασσα γλυκοκυματίζει και σιγοβουίζει. Τα πανιά της βάρκας φουσκώνανε σαν τα μάγουλα τ' αθώου του παιδιού, κ' ισκιώνανε τον βαρκάρη που κάθεται στην πρύμνη και βαστά

κάθεται στην πρύμνη και βαστά το τιμόνι. Ισκιος γλυκός και μαυρογάλαζος σαν λουλάκι πέφτει μέσα στα δροσερά νερά από τα πανιά κι από τ' άλμπουρα. Στις ακροθαλασσιές κολυμπά ο κόσμος. Βάρκες, καΐκια, διασταυρώνονται ανοιχτά. Τραγούδια ακούγονται σα να βγαίνουνε από τα κύματα. Γλάροι κι άλλα θαλασσοπούλια πετάνε σα να 'ναι πλεούμενα που ταξιδεύουνε στην ατμόσφαιρα. Η μοσχοβολιά της άρμης φθάνει ως απάνω στα βουνά. Τ' αεράκι σφυρίζει γλυκά. Απο πάνω απ' αυτή τη γιορτή της πλάσης ταξιδεύουνε αργά, μέσα στον καταγάλανο ουρανό, κάτι μικρά άσπρα σύννεφα, σαν τουλούπες από μαλακό χνούδι. Περνάνε ψηλά απάνω από τα κεφάλια μας, και πάνε χαρούμενα, σε καιρό που φανερώνονται άλλα και πέρα, μακρύτερα, σαν μικρές φουσκοκί-δες, κ' έρχονται αργά κατά δώθε.

Ολα αυτά τα βλέπω μεσ' από το παράθυρο, ξαπλωμένος, μακάριος, Δεν θέλω ούτε φαγι, ούτε πιστό. Ο αγέρας με μεθά. Φουσκώνει και ξεφουσκώνει τις ψιλές κουρτίνες, ώρες - ώρες σπαρταρούνε με αγαλλίαση, κ' ύστερα ξαναπέφτουνε απαλά κι ολοένα παίζουνε, φτερουγίζουνε σαν άρμενα, σαν σημαίες, και πάλι μαζεύνονται, λες κ' είναι ζωντανές, λες κ' είναι κάποια πνεύματα αγαθά! Ω! Οι κουρτίνες, που παίζουνε στο παράθυρο, είναι από τις πιο δροσερές αναμνήσεις, που μας αφήνει το καλοκαίρι! Και στο πιο θλιβερό σπιτί δίνουμε χαρά, σαν το παιχνίδι ενός μικρού παιδιού!

ΦΩΤΗΣ ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ

«ΚΑΛΑΡΡΥΤΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ»
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

εκδότης: ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ «Η ΠΗΛΑΟΣ»
ΛΑΜΠΟΒΙΤΣΑΔΗ 3 - Τηλ: 37440 - ΓΙΑΝΝΙΝΑ

Συντάσσεται από επιτροπή
Πληροφορίες - Επιμέλεια Εκδόσεως - Συνδρομές - Εμβόματα:
κ. Θεόδωρος Μπαργιάννης
Τέρμα Στο. Παπάγου - ΙΩΑΝΝΙΝΑ 454 45
Τηλ (0651) 25.561

Τα έξοδα εκτύπωσης και διακίνησης της
εφημερίδας, καλύπτονται από τις προαιρετικές
εισφορές μελών και φίλων μας.

ΜΟΝΤΑΖ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ
Π. ΜΠΟΥΡΗΣ - Π. ΣΤΡΑΤΟΣ Ο.Ε
Στοά Ορφεία Ιωάννινα
Τηλ.: 77433 - 25634

ΠΟΙΗΣΗ

ΔΙΑΛΕΧΤΗΣ ΖΕΥΓΩΛΗ - ΓΛΕΖΟΥ

Η ΑΓΕΡΙΝΗ ΚΛΩΣΤΗ

Είναι η ζωή μας μια μετάξινη κλωστή,
που όλο και τρέμει,
ίδιο στον χειμωνιάτικο βοριά
και στο καλοκαιριάτικο μελτέμι.

Είναι μια μεταξένια, αδύνατη κλωστή,
έτοιμη να κοπεί την πάσαν ώρα,
και να χαθεί στην πεινασμένη άπονη γη,
σαν την πεσμένη απ' το δεντρί ώριμη
οπώρα.

Πέφτει στην γη η αγέρικη κλωστή
κι όλοι μαζί της πέφτουνε καημοί και πόθοι.
Ποιός να την κλώθει την αγέρικη κλωστή;
Ποιός να την κλώθει;

1988

ΠΟΡΕΙΑ ΖΩΗΣ

Σαν δυό κεριά θα σβήσωμε σ' ερημικό εξωκλήσι,
σαν πυρκαγιές στο σύθαμπο του ηλιοβασι-
λεμάτου.
Σαν δυό φωνές χωρίς αχό θα σμίξωμε στο
χάος,
και σαν χλωμά τριαντάφυλλα θα ρίξωμε τα
φύλλα,
φτωχή τροφή στο ανήλιαγο περβόλι του
θανάτου,
κι' ας δώσει η μοίρα να φυσά κάποιος αγέ-
ρας πρρός.

Απ' όταν φάνηκε η ζωή κάτω απ' τον ήλιο
τον πυρό
και βήμα βήμα εβάδισε στα θλιβερά γεράμα-
τα,
γέννα και θάνατος μαζί πορεύονται χειρο-
πιαστά,
εδώ ηλιοβασιλέματα κι' εκεί γλυκοχαράμα-
τα.

Πόσες μανάδες στοργικές στην τρυφερή
αγκάλη τους
μας σφίξαν ως με τώρα;
Πόσα παιδιά κοιμήσαμε κι' εμείς στην αγκα-
λιά μας;
Πόσες φορές γεράσαμε;
Πόσες μας πήρε ο άγγελος
κι' εξαναγεννηθήκαμε;
Πόσα κλαδιά εξακλάδισαν
απ' το δεντρώ το αρχέγονο,
κι' εδώ κι' εκεί εξεστράτισαν
κι' εμέστωσαν κι' άνθισαν
κι' εδέσαν κι' εκαρπίσανε
κι' εδώσαν ήσκιον δροσερό
και οπώρα;
Πόσα να εκρέμασαν τσαμπιά
κάτω απ' του ήλιου του λαμπρού το πυρωμέ-
νο ατσάλι;
Πάλι γεράματα βαρεία
κι' ο Αρχάγγελος απρόσκλητος
ερχόταν πάλι.

Μα απο ένα τρυφερό κλαδί ξαναγυρνούσε
το άνθισμα,
ξαναγυρνούσε ο καρπός,
ξαναγυρνούσε ο σπορός,
και πάλι ο κύκλος γύριζε,
και πάλι να ο Αρχάγγελος
ο σπαθοφόρος.
Δεν μας γλυτώνει η Παναγιά.
Δεν μας γλυτώνει ούτε ο Χριστός.
Δεν μας γλυτώνει η δύναμη του αγιοκων-
σταντινάτου.
Και να την πάλι η Ανοιξη
και πάλι νάτηνε η Λαμπρή
πλημμυρισμένη απ' άγιο φώς,
και τα λουλούδια να της γής,
και πάλι η μάνα κι' η αδελφή

Συν. στη σελ. 5

Στον τόπο μας με

1. Δεκαπενταύγουστος στην Πίνδο

Στην αητοφωλιά
της Πίνδου Καλαρρύ-
τες το Δεκαπενταύ-
γουστο συναντάς
Καλαρρυτιώτες απο
κάθε γωνιά της
Ελλάδος και το εξω-
τερικό και πολλούς
Ελληνες και ξένους
φίλους των Καλαρ-
ρυτών. Κοντολογίς
Ελληνες και φιλέλ-
ληνες για να γιορτά-
σουν παραδοσιακά
τη γιορτή της Πανα-
γιάς μας.

Πεφύγανο ορεινό
τοπίο, δωρικού χαρα-
κτήρα, ιστορική και
πολιτιστική αρχοντιά
αιώνων, καλωσυνάτοι άνθρωποι, η μοναδικό-
τητα της Ορθοδοξίας μας, τα πάντα με δύο
λέξεις: Ελληνική λεβεντιά σε γνήσια σχήμα-
τα και χρώματα.

Το μεγάλο πανηγύρι κράτησε τέσσερις
ημέρες με πίστη και συνέπεια στη γνήσια
παράδοση αιώνων. Χαιρείται ο καθένας αξιο-
πρέπεια και ανθρωπιά, όχι σε κενές λεκτικές
εκφράσεις, αλλά σε πράξεις ευπρέπειας,
ανθρώπινης συμπεριφοράς, ευγενικής
συμπεριφοράς σε χορούς ελληνικής λεβε-
ντίας.

Οι Καλαρρύτες δεν είναι για το Δεκαπε-
νταύγουστο, αλλά για όλο το χρόνο. Η
ανθρώπινη κοσμοπλημύρα, αυτό το χαρου-
μενο μέλλοι που γέμισε τον Αϊ-Νικόλα, το

εξωκλήσι της Παναγιάς, την πλατεία, τα
καφενεία, τις αυλές, τα γκαλντερίμια, τα
πάντα, πολύ θέλει, το έχει καμώ, να ανεβαί-
νει συχνά στην ιδιαίτερη πατρίδα, αλλά οι
«αρμόδιοι» της Νομαρχίας Ιωαννίνων δεν
λύνουν το θέμα του δρόμου!

Είναι καιρός να γίνουν οι διαπλάτυνσεις
όπου χρειάζονται, τεχνικά και άλλα και να
δρομολογηθεί αυτοκίνητο των ΚΤΕΛ. Κύριε
Νομάρχα Ιωαννίνων επισκεφθήκατε το χωριό
μας, γνωρίζετε τα προβλήματά του δώστε
λύσεις. Τι θα απαντήσουμε στους υποουρ-
γούς της Ευρωπαϊκής ένωσης όταν θελή-
σουν να ανέβουν στο Ιστορικό χωριό Καλαρ-
ρύτες και μας ρωτήσουν: «Πώς πηγαίνει ο
κόσμος στον τόπο του, με ποιά συγκοινω-
νία;»

2. Εργολάγοι οι Καλαρρύτες

Ρυθμικά μαστορικά χτυπήματα ακούγο-
νται στην ησυχία της ορεινής ηρεμίας.
Οργασμός συντηρήσεων οπιστικών, σε σκε-
πές, σε δωμάτια, σε παράθυρα, παντού. Τι
χαρουμενες πτυχές δημιουργίας, Θεέ μου,
γιατί και η συντήρηση είναι δημιουργία,
έργο, πολιτισμός, συνέχεια.

Πολλοί συμπατριώτες δικαιολογημένα
διαμαρτύρονται, γιατί δεν βρίσκουν μαστό-
ρους παρά του ότι το χωριό μας έχει άρι-
στους οικοδόμους κ.α. Όλοι ζητούν τις ημέ-
ρες του Αυγούστου τεχνίτες και αυτοί
δυστυχώς διαθέτουν δύο χέρια ποιόν να
πρωτοεξυπηρετήσουν.

Όλοι θέλουμε να κάνουμε τη δουλειά
μας, φυσικά όταν ευκαιρούμε ή όταν συν-
δυάζουμε την επισκευή του σπιτιού μας με
τις καλοκαιρινές διακοπές, με λίγη καλή
διάθεση οι καλοί οικοδόμοι και άλλοι τεχνί-
τες του χωριού μας θα μας εξυπηρετήσουν,
όταν ευκαιρύν.

Μη ξεχνάμε κάτι ακόμη και πέρα απ' το
καλοκαίρι οι Καλαρρυτες είναι χάρμα. Εάν
κανείς ανεβεί στο χωριό πέρα από τα πανη-
γύρια θα περάσει όμορφα, υπέροχα, εάν
έχει παρέα. Τόσο καλά θα περάσει, ώστε
δεν θα του κάνει η καρδιά του να φύγει!

Αυτό το ξέρουν καλά πολλοί συμπατριώ-
τες απο Γιάννινα, Αρτα, Αθήνα, Φιλιάτες και
αλλού και απολαμβάνουν κάτι αλησμόνητα
Σαββατοκύριακα.

Η εποχή μας έχει βρεί τον τρόπο να δημι-
ουργεί πολλές ανάγκες στον άνθρωπο, όλο
και πιο άχρηστες ανάγκες, που πρέπει ο
συνετός να τις αξιολογήσει και να ασχολη-
θεί με όσες αξίζουν. Η διαμονή στο κεφαλο-
χώρι Καλαρρύτες πάντοτε ενθουσιάζει!

3. Ζεστή ματιά

Οι άνθρωποι του καιρού μας συχνά σε
προδίδουν στις προσδοκίες σου. Περιμένεις
ανθρωπιά, δηλαδή συμπεριφορά, στάση που
ταιριάζει σε αληθινό, σε ψυχικά καλλιεργη-
μένο άνθρωπο και δεν τη βρίσκεις δυστυ-
χώς. Κάτι τέτοιο, φαντάζομαι, λίγο πολύ,
όλοι γευθήκαμε και δικαιολογημένα πικραθή-
καμε.

Παρά τούτα, υπάρχει και η ζεστή, η
ανθρώπινη, η ειλικρινής, η απρόσπολητη
ματιά των καλωσυνάτων συνανθρώπων μας
που σε βεβαιώνει ότι υπάρχουν ακόμη
άνθρωποι, πραγματικά λεβέντες με ψυχική
αρχοντιά, με καλοσύνη, με ζεστή ματιά.

Γνήσιοι ξωμάχοι με εσωτερική ομορφιά
και ακτινοβολία ψυχής σε χαιρετούν, σε
ρωτούν, σε κουβεντιάζουν και εκεί που δεν
περιμένεις συναντάς ανθρώπους με ψυχική
αρχοντιά πρωτόγνωρη, θαυμαστή, αποκαλυ-
πτική. Η γοητεία της ανθρώπινης λεβεντιάς
εμφανίζεται εκεί που δεν την φαντάζεσαι με
θετική και ζωντανή παρουσία. Αντικρίσεις
αλήθεια, ειλικρίνεια, αγάπη, πόνο χαρά,
κοντολογίς: Ολοκληρωμένο έσω άνθρωπο.

Όλα αυτά ξέμακρα απο μαϊμούδισμούς
των ψευτομορφωμένων που θεωρούν το
ψέμα εξυπνάδα, την ανηθικότητα πρόοδο,
την τεμπελιά, τρόπο ζωής και χίλιες δύο
κουτοπονιήριες που τους γίνονται, τρομάρα
τους, κάθε μέρα θηλιά στο λαιμό!

Μήπως φτάσαμε στο σημείο για να βρού-
με ακεραίους ανθρώπους πρέπει να καταφύ-
γουμε στους ξωμάχους; Ερωτώ: Μήπως;

τους ανθρώπους μας

4. Ο πόνος του ήλιου

- Πονάει και ο ήλιος, γιαγιά; ρωτά το εγγόνι.

- Και πως θες να ξέρω εγώ, Νικολάκη, τι
κάνει ο ήλιος, τόσο ψηλά που σεργιανάει;

- Σίγουρα ντρέπεται, γιατί κρύβει το πρόσω-
πό του πίσω απ' τα σύννεφα.
- Μπορεί, αυτό γίνεται.

- Σωστά, απάντησες γιαγιά, αλλά δεν μου
απάντησε στο ερώτημα:
Πονάει ο ήλιος;

- Θες να πεις, Νικολάκη, γι' αυτά που βλέπει
στους ανθρώπους;

- Ακριβώς.

- Κάθε άνθρωπος, παιδί μου, έχει τη δικιά

του ιστορία και είναι φτιαγμένος απ' αυτή.
- Και όλοι οι άνθρωποι, γιαγιά, την κοινή
ιστορία, την πορεία της ζωής τους που είναι:
περιπτώσεις και περιπτώσεις...

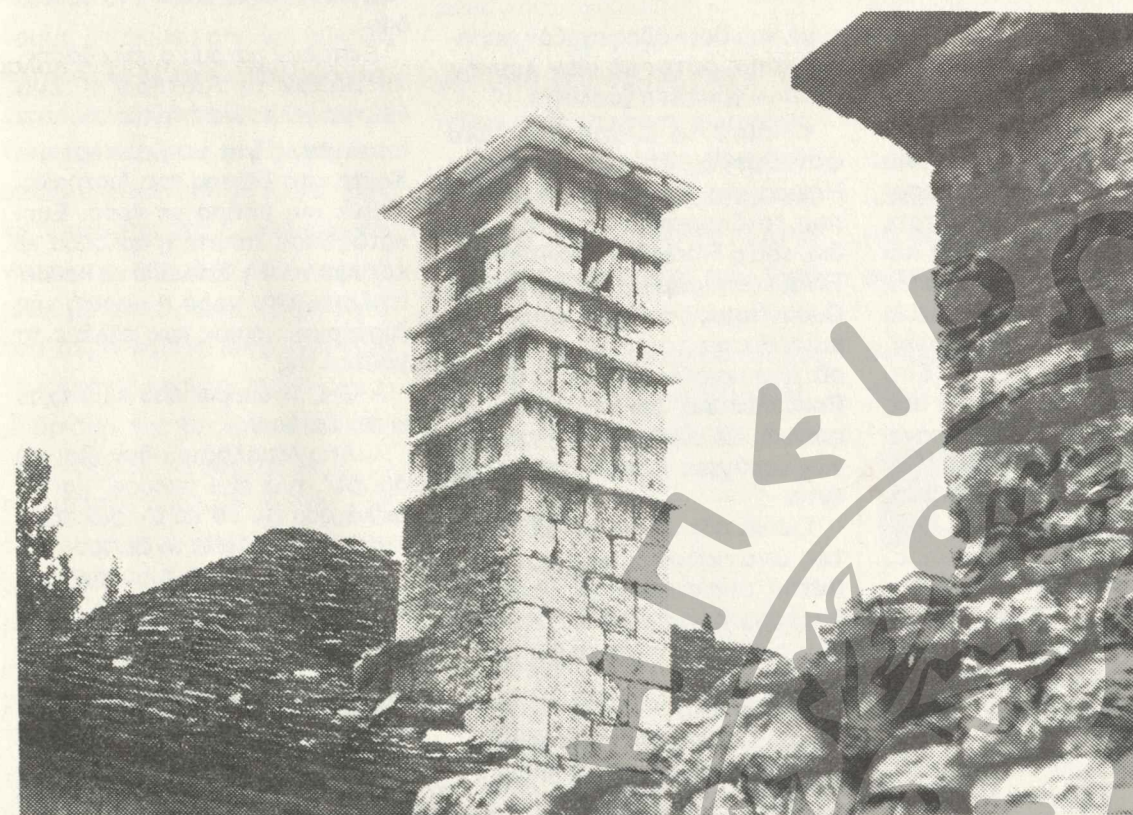
Πρέπει να μη ξεχνάμε αυτό που λέει, γιαγιά,
η παροιμία: «Δεν είναι στραβός ο γιαλός,
εμείς στραβά αρμενίζουμε».

- Ομορφη παροιμία, γίόκα μου, μικρή μεγάλη
είμαι πρώτη φορά την ακούω. Τώρα θα απα-
ντήσω στην ερώτησή σου. Ο ήλιος πονάει,
γιατί οι άνθρωποι αρμενίζουνε στραβά. Και
που 'σαι: Μυαλό δε βάζουν.

Ευχαριστώ γιαγιά. Αυτό το ξέρουν οι
άνθρωποι;

- Σίγουρα όχι, παιδί μου.

5. Το κόστος του ονείρου

- Το βίος μας, θεία Αναστάσινα, κοστίζει
κόπο, ιδρώτα, πόνο.

- Ακου, Βασίλη, παιδί μου. Χωρίς κόστος
δεν αποκτάς τίποτε.

Η θεία Αναστάσινα, το ρώτημα του χωρι-
ού, ήταν πονεμένη και μυαλωμένη γυναίκα.
Είχε στρωτή και νοηματισμένη κουβέντα.
Χαιρόσουν να την ακούς. Μέλι το στόμα
της!

Ο Βασίλης ήταν άνθρωπος νέος, με όνει-
ρα και διάθεση για ζωή.

Ξεκίνησε απο το μηδέν, μόχθησε, πόνεσε
και έτρωγε ένα καλό κομμάτι ψωμί. Με οικο-
νομίες, με στερήσεις άρχισε να επισκευάζει
το πατρικό του, που ήταν η ζωή του, γιατί
είχε πολλές αναμνήσεις απ' αυτό, γι' αυτό
το πονούσε.

Κάθε χρόνο κάτι έφτιαχνε ο Βασίλης.
Εφτασε η ώρα να γίνουν τα παράθυρα.

Κάπως τα αναπούσε τα παράθυρα ο Βασι-
λης, ιδιαίτερα το, παράθυρο της σπιτομάνας,
όπου καθόταν η μακαρίτισσα η μάνα του
δίπλα, σκυφτή και κεντούσε.

Τι έβγαζαν τα χρυσά της χέρια; Αγγέ-
λους.

Τότε άρχισαν μερικοί αργόσχολοι τα σχό-
λια, που έφτασαν στα αυτιά του.

«Τέτοια παράθυρα για το χωριό; Τρελά
πράγματα!»

- Βασίλη, του λέει η θεία Αναστάσινα,
μην ακούς κανέναν.

Τράβα μπροστά. Κάνε το όνειρό σου
πραγματικότητα και άστους να λένε, θα
αποστάσουν. Μη ξεχνάς, τα όνειρα κοστί-
ζουν. Πλατεία καρδιά. Συνέχισε.

- Ευχαριστώ, θεία, τα όνειρα κοστίζουν!

Ο ΚΑΛΑΡΡΥΤΙΩΤΗΣ

ΠΟΙΗΣΗ

Συν. στη σελ. 5

και πάλι ο κυρής κι' ο αδελφός
και πάλι να τ' ανήλιαγα περβόλια του θανά-
του.

Και να που εφθάσαμε ως εδώ στην ανεπί-
στρεφτη ώρα,
δεν θα υπάρχει πια δεντρί, κλαδί κι' οπώρα.
Γέννες και θάνατοι ως εδώ, καιρός να στα-
ματήσουμε.
Τίποτε ζωντανό από μας δεν θ' απομείνει
πια επί γής,
κάποιοι ανδρός, κάποιο κλαδί ούτε παρακλά-
δι,
εκτός κι' αλλάξει η σάρκα μας,
η άψυχη κι' η ανήμπορη,
σε ρίζα ζωντανή μες στο σκοτάδι.

Τάχα μαζί εκινήσαμε πρώτοι οδοιπόροι της
ζωής
Νάτανε τάχα οι δρόμοι μας
παράλληλοι και ισόμακροι;
γραμμένοι απο την μοίρα;
Τάχα να σμίγαμε άγνωροι
σε αυλές και σε παλάτια
και πάλι να εχονόμαστε σε άγνωρα μονοπά-
τια;

Και πάλι εξανασμίγαμε
και πάλι κάπου εκλείναμε τα μάτια;

Μήπως προζύμι απόμεινε
απο παλιά συνάντηση
για νέα δημιουργία;
Και δίνει ακόμη νέους καρπούς
και δίνει δέντρα αισιολή
και δίνει ανθους και οπώρες,
ή ως εδώ μας ήτανε μονάχα οι ώρες;
1985

ΣΚΙΕΣ ΣΩΜΑΤΩΝ, Ι

Ονειρο γλυκό της πρώτης νιότης
μυστικό τραγούδι της καρδιάς
πώς στην μνήμη έτοι ανάζητες απόψε;
Που με παίρνεις απ' το χέρι και με πάς;

Μνημοσύνη, παίρνε με απ' το χέρι,
παίρνε με απ' το χέρι, να χαρείς,
φέρνε με στις νιότης τα περβόλια
στην πετρώδικη, την ανυδρη την γής.

Φέρνε με ξανά στα δώματά μας
του καλοκαιριού τα δελιμένα,
με το κέντημα στο χέρι και μ' εκείνη
την βαρεία και την ανάλαφρη
καρδιά.

Θύμισέ μου τα παλιά μικρά τραγούδια
και τα γέλοια θύμισέ μου τα παλιά.
Δείξε μου τ' ολόγιομο φεγγάρι
στου γαλάζιου Αιγαίου την αγκαλιά.

Την Αμοργό και την Ντενομα κάμε πάλι
πλεούμενα στο πέλαο μαγικά,
και γέμισε με αχούς απ' το σουράβλι
κι' απ' τα κουδούνια τα ψηλά βουνά.
Κάμε τους μύλους πάλι να γυρίζουν
για το ακριβό ψωμί του χωριανού
κάμε τα παλγκάρια να μας γνέφουν
μες στις αναλαμπές του δελιανού.

Κάμε να ζήσουν οι παλιές μου οι φίλες,
οι φίλες οι γλυκειές, οι αληθινές,
που τις νιώθω στο πλάι μου πάντα κι όμως
μαζί τις νιώθω τόσο μακρινές,
ώστε ν' αναρωτιέμαι όλη την ώρα
μήπως και δεν εζήσαμε ποτέ;
Μήπως δεν ανεβήκαμε ποτέ μας
στα πυρρόχρωα δώματά μας τα ψηλά;
Μήπως κι' εμείς δεν είμαστε απο ύλη
καθώς το γέλοιο, το τραγούδι, κι' η ομορ-
φιά;

Συν. στη σελ. 8

ΤΟ ΖΑΡΚΑΔΙ (Cervus capreolus)

ΣΕΡΑΦΕΙΜ Κ. ΤΣΙΤΣΑ

Το Ζαρκάδι

τους λαθροκυνηγούς τσοπανέ-ους που τα ρημάζουν. Το χειμώνα δεκατίζονται από τους λύκους και τα τσακάλια. Τα λεπτά και υψηλά πόδια τους βουλιάζουν στα χιόνια (όπως και τα λάφια) και δεν μπορούν να τρέξουν. Τα πίνουν τότε τα σαρκοφάγα αγρίμια, αλλά και μερικοί χωρικοί φορώντας κλάπες στα ποδιάρια τους. Το 1930 στο δάσος Πετρούλιου - Τρίκαλων, μεσοστρατής βρήκαμε δύο λύκους να τρώνε ένα ζαρκάδι που έπιασαν μ' αυτό τον τρόπο απάνω στα χιόνια.

Το ζαρκάδι ημερεύει εύκολα και τότε είναι ανοικτόνυχτο κι' αδηφάγο. Δεν ορίζετε τίποτα, κήπο, δέντρα, κλήματα, κουζίνα...

Στα χρόνια της Τουρκίας, πολλοί Αρματολοί ημερεύαν ζαρκάδια και τα σέρνανε μαζί τους σε μανάρια, στολισμένα με πολλά παφίλια.

Ο Καραϊσκάκης πειράζοντάς τους Βαλτινούς καπετανέους, που φορούσαν επιδεικτικά πολλά αργυροχρυσωμένα στολίδια, χαιμάλια, τσαπράζια, κ.τ.λ. τους ονόμαζε ζαρκαδοπαφίλια, επειδή έμοιαζαν με τα εξημερωμένα ζαρκάδια, τα κατάφορτα στα παφίλια μυχιλιμπιδία.

Ο Καραισκάκης πειράζοντάς τους Βαλτινούς καπετανέους, που φορούσαν επιδεικτικά πολλά αργυροχρυσωμένα στολίδια, χαιμάλια, τσαπράζια, κ.τ.λ. τους ονόμαζε ζαρκαδοπαφίλια, επειδή έμοιαζαν με τα εξημερωμένα ζαρκάδια, τα κατάφορτα στα παφίλια μυχιλιμπιδία.

Παφίλια ονόμαζαν τους κάλυκες των φυσιγγιών και πάφια τον μπρούντζο.

Το ζαρκάδι ζή σ' όλη την Ευρώπη, τη Β. και Κεντρική Ασία, στην Εσωτερική Κίνα και την Κορέα. Το επίσημο όνομα «Δορκός» το ορίζει στο θαυμάσιο, στο συμπαθέστατο αλλά και οξυτάτο βλέμμα του (δερκομαι - οξυδερκής).

Το ζαρκάδι έχει ένα ακόμα γνώρισμα, που το ξεχωρίζει όχι μονάχα από τα λάφια, αλλά κι' απ' όλα τ' αγρίμια. Δεν έχει ουρά ούτε ο ζάρκος ούτε η ζαρκάδα. Ο πισινός του έχει ένα άσπρο μάλωμα. «Η

ουρά της δορκάδος σχεδόν αόρατος σημειούται με μίαν λευκίνη κηλίδα» γράφει η ζωολογία.

Γι' αυτό το σπάνιο βιολογικό φαινόμενο, επιχωριάζει στην Ηπειρο ένα ωραιότατο παραμύθι, που το δημοσιεύει στα «Καλούδια» του ο Ηπειρώτης Φανίσιος. Είναι το παραμύθι της Λιοτήρας. Ο Φανίσιος το γράφει στην εχώρια γλώσσα του ορεινού Ζαγοριού, που μοιάζει πάρα πολύ με την Ρουμελιώτικη, μια γλώσσα... συμφωνική, με αφθονία δηλ. συμφωνιών και άγρια συγκοπή στα φωνήεντα.

Για να πάρουν οι μη Ρουμελιώτες αναγνώστες μου μια ιδέα αυτής της συγκοπής, κάνω μια παρέκβαση για να παραθέσω ένα σύντομο διάλογο ρουμελιώτικο.

- Τι π'τλεις;
- Π'λιώ π'λι!
- Δεν π'λεις π'λι, π'λεις π'λό!
- Π'λιώ π'λό, αλλά π'λό απ' λαλάει!

Ο σταμνάς δηλαδή πουλούσε πηλίνα αηδόνια, αυτά που τα γεμίζουν οι μικροί νερό και κελαηδάνε. Ο σταμνάς έλεγε πως πουλάει πουλί, ενώ ο άλλος τόλεγε πηλό (χώμα).

Ο πωλητής επέμεινε πως πουλάει μόν πηλό, αλλά πηλό που κελαηδάνε (λαλάει).

Γυρίζω στο παραμύθι της Λιοτήρας, για να τον διηγηθώ σύντομα, παραθέτοντας μερικούς διαλόγους στην τοπική διάλεκτο. Το παραμύθι αυτό το αναδημοσίευσε βελτιωμένο, ο Βαγγέλης Μπόγκας, στο θαυμάσιο βιβλίο του «Τα ζώα και τα πουλιά στους Ηπειρωτικούς θρύλους».

«Μιά άκληρη χωρική παρακάλεσε τον Ηλιο να της χαρίση ένα παιδί, κι' ας είναι και τσιούπρα. Να το κρατήσει όσο να μεγαλώσει, κι' ύστερα ας την πάρει πίσω ο

πατέρας της ο Ηλιος.

Από τα πολλά παρακάλια έγινε το χατήρι της κι' απόχτησε μια πεντάμορφη τσιούπρα, τη Λιοτήρα. Όταν όμως μεγάλωσε, η μάνα της δεν μπορούσε να την αποχωρισθεί.

Γι' αυτό την κλείδωνε και την μαντάλωνε στο σπιτι της έκλεινε πόρτες - παράθυρα, βούλωνε τρύπες, σχισμάδες, παντού, για να μην τρυπώσει μέσα ηλιακή αχτίδα. Μια μέρα όμως έσχασε η μάνα της να βουλώσει την κλειδαρότρυπα, μπήκε μέσα στο σπιτι ο Ηλιος και την πήρε.

Αλλά και η Λιοτήρα υπέφερε τώρα το χωρισμό της μάνας της και μαράζωνε μέρα με τη μέρα. Αυτό ανάγκασε τελικά τον Ηλιο να τη στείλει πίσω στη μάνα της.

Πρώι - πρώι μια μέρα φώναξε τα διάφορα ζώα για να συνοδέψουν τη Λιοτήρα στη μάνα της. Φώναξε και τη Μπαλάσιω δηλαδή την αρκούδα:

- Τι τρώς, τί πίν' μουρ' Μπαλάσιω;

- Κριάς τρώω, αίμα πίνω, κύρ' Ηλι'μ.

- Αι, κι' σύ Μπαλιάσιω στο καλό σ' δεν κάν'ς για τ' μένα.

Ετσι ανέθεσε στα φυτοφάγα ζώα, το λάφι και το ζαρκάδι, να συνοδέψουν τη Λιοτήρα. Στο δρόμο που πήγαιναν κουβαλώντας πάνω στα κέρατά τους τη Λιοτήρα, τα παραμόνεψε η αρκούδα και χύμηξε απάνω τους. Εκείνα έτρεξαν σε σφαίρα και χάθηκαν απ' τα μάτια της αρκούδας.

Εφτασαν μακριά σ' ένα δάσος, ανέβασαν τη Λιοτήρα σ' ένα δέντρο κι' κείνα πήγαν σε κάτι πουλιάνες για να βοσκίσουν. Κοντά στο δέντρο της Λιοτήρας, ήτανε μια μπάρα με νερό. Εκεί κατάφθαε καποτε η αρκούδα κι' έσκυψε να πih. Ξαν είδε να καθρεπίζεται στο νερό η μορφή της Λιοτήρας, νόμισε πως έβλεπε τα μούτρα της.

- Ούι, τί όμορφ' που είμι! έχου κι σκ' λαρίκια!..

- Ασα Μπαλιάσιω δεν είσι σύ όμορφ', ιγώ είμι όμουρφ' και τα σκ' λαρίκια είν' ι' ε' κι' μ' φώναξε η Λιοτήρα πάνω απ' το δέντρο.

- Ισώ είσι μουρ' Λιοτήρου μ' μάτιαμ'; Κατέβα να σι φ'λήσω ψίχα γέμ' ι'!

Η Λιοτήρα κατάλαβε τότε τη γκάφα της, που φανέρωσε τη θέση της και για να ξεφύγει τον κίνδυνο της έλπε πως πέρα πέρα, μακριά στο βουνό, έβλεπε ένα μεγάλο κοπάδι, πρόβατα. Πίστewe η αρκούδα κι' έτρεξε κατά το βουνό.

Σε λίγο γύρισαν το λαφάκι και το ζαρκάδι, πήραν τη Λιοτήρα κι' όπου φύγει - φύγει, γρήγορα για το χωριό.

Η αρκούδα τα πήρε πάλι στο κατόπι και τάφτασε έξω από το χωριό. Βρήκαν όμως ανοιχτή την πόρτα του σπιτιού της Λιοτήρας και χύμηξαν μέσα.

Η αρκούδα μ' ένα τελευταίο πήδη πρόφτασε το ζαρκάδι στην πόρτα και τ' άρπαξε την ουρά. Ξαν είδε τα αίματα η μάνα της Λιοτήρας, πήρε λίγο βαμπίκι και τόβαλε στο μέρος που το δάγκωσε η αρκούδα και τώκανε καλά.

«Από τότες - επιλέγει το επιμύθιο - τα ζαρκάδια έχουν τ'ν ουρά τ'ς κουμένη κι' τούν κ.τ'ς άσπρου!»

ΣΕΡΑΦΕΙΜ Κ. ΤΣΙΤΣΑ

ΛΥΡΙΚΟΙ ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΖΩΓΚΟΥ

Το Μοναστήρι της Κητίνης Καλαρρυτών

λος να ενισχύσει και να συμπλέκει τους ήχους και να δίνει ένα άκουσμα μιας εξοχης μουσικής πανδαισίας!

Είναι η φωνή αυτή που βγαίνει από την γλυκόλαλη, του πάλαι ποτέ τσοπάνη, φλογέρα!

Είναι η φωνή αυτή που βγαίνει από το κροτάλισμα στα καλοτερίζια των αλόγων τα πέταλα!

Είναι η φωνή αυτή που βγαίνει από το σφυρηλάτισμα του χρυσού και του ασημιού από το δεξιότεχνο του χρυσικού χερι!

Είναι η φωνή αυτή που βγαίνει από την γλυκειά του Παντελή δοξαριά!

Είναι η φωνή αυτή που βγαίνει από τους βαθιούς (Γκρεού) μουσικούς φθόγγους από την μεζίζονα του κλαρίνου οκτάβα!

Είναι η φωνή αυτή που βγαίνει από τα τέσσερα πελώρια ξυλόσφυρα του μαντανιού που εναλλάσσονται ρυθμικά πέφτοντας στο βελούδο!

Είναι τέλος αυτή που βγαίνει μέσα από τη ψυχή του Χωριού!

...Και όταν συνέλθουμε από την εκστατική ακινησία που η μαγεία του χωριού προκαλεί, τότε ξεχνούμε στους δρόμους, στα' αλώνια, στην πλατεία, στις αυλές των σπιτιών μας σ' ένα ξέφρενο γλέντι μαζί με τους εκεί συμπατριώτες μας.

...Και όταν το πρωί βαθαλώντας τα ίδια λόγια, επιστρέφουμε χαιρετώντας του Καλαρρυτών με μια υπόσχεση: Οτι θα ξανάρθουμε, αυτή τη φορά

όμως κουβαλώντας όχι τ' άλογα της φαντασίας αλλά τ' άλογα του αυτοκινητού, πράγμα που ευευσλιστούμε να γίνει σύντομα.

Επιστρέφοντας λοιπόν το πρωί στην αίθουσα αυτή να μπορούμε να πούμε τι όμορφα περάσαμε απόψε στους Καλαρρυτών.

Και τώρα, και τώρα ο ξένος βούλεται στον τόπο του να πάει! Πατινάδα Χαλκιάαα!!

Δυνατόν να μου καταλογίσετε μια κάποια ή πολλή αταβιστική διάθεση. Αν είναι έτσι τότε για τους Καλαρρυτώνες το δέχομαι ευχαριστώ!

Ευχαριστώ.
ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΖΩΓΚΟΣ

Είναι οι σκέψεις και οι στοχασμοί του συμπατριώτη μας Αποστόλη Ζώγκου που εκφράστηκαν σε συνεντεύξη των Καλαρρυτών στην Αθήνα πριν μερικά χρόνια.

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΦΟΡΕΑ

Αθήνα 2 Αυγούστου 1994
Προς τον Πρόεδρο του προσωρινού Σ/λιου της Α. Ε. ανάπτυξης των Καλαρρυτών
Κοιν.
α) Κοινότητα Καλαρρυτών
β) Εφημερίδα «Καλαρυτιώτικα Νέα»
γ) Εφημερίδα «Καλαρρυτιώτικα Νέα»
δ) Συλλόγους Καλαρρυτών

Αγαπητοί Συμπατριώτες, Σας πληροφορώ ότι ο Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού περιέλαβε στα έργα που πρόκειται να χρηματοδοτήσει από τα διάφορα ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (γνωστά ως Β' Πακέτο - Ντελόρ) και όλο το πρόγραμμα του επένδυσης στους Καλαρρυτώνες (2 κτίρια για ξεωνές και ένα για Πνευματικό κέντρο - Εκθετήριο - Εργαστήριο της παραδοσιακής Αργυροχρυσοχοίας). Σημει-

ωτέον, ότι υπήρξαν πιέσεις από πολλές πλευρές για ένταξη άλλων περιοχών στα σχετικά προγράμματα αντί των Καλαρρυτών, αλλά παρά ταύτα προτιμήθηκε το χωριό μας.

Όπως γνωρίζετε, οι οριστικές μελέτες των έργων είναι έτοιμες, από 2ετίας περίπου, και ετοιμώς η απορρόφηση των πιστώσεων εφικτή.

Βεβαίως προϋποθεση για την ένταξη είναι η σύσταση επιτελους της Αναπτυξιακής Εταιρείας Λαϊκής Βάσης, η οποία, όπως όλοι γνωρίζουμε, καθυστερεί πέραν του έτους. Τυχόν απόλεια της μοναδικής αυτής ευκαιρίας για το χωριό μας, θα σημαίνει ότι δεν έγινε κατανοητή η ωφέλεια που θα προκύψει για τους Καλαρρυτώνες και όλοι όσοι δεν βοήθησαν στο μέτρο που μπορούσαν στις επερχόμενες γενιές.

Συν. από τη σελ. 5

Σκιές που πέτονται μην είμαστε και τότε και τώρα δίχως σώμα και παλμό; Μήπως και δεν υπήρξαμε ποτέ μας εκεί στο αγαπημένο μας χωριό;

Ηταν αγέρινο από τότε το κορμί μας κι' ως ύλη δεν υπήρξαμε ποτέ; ή εμείνανε να πέτονται για πάντα στα δώματά μας οι άπαστες σκιές, που στον αιθέρα ερρίξανε τα ωραία, τα λυγερά μας κορμιά τα σφριγηλά;

Βοήθα, Μνήμη, εσύ να βλέπω πάντα πάνω απ' τα δώματά μας τα ψηλά τις σκιές των τρυφερών μας των σωμάτων, καθώς τις βλέπω μέρα - νύχτα ετούτον τον καιρό σαν από κρύσταλλο αύλο πλασμένες κι' ας μη γνωρίζω, αν είμαστε απ' αρχής μόνο σκιές, χωρίς το αντίκρυσμα της ύλης, που δεν αγγίζανε ποτέ την μάταιη γή; ή των σωμάτων μας αν είμαστε οι εικόνες σχεδιασμένες στον άπειρο ουρανό με φως και αγέρα, σύννεφο και σμίχλη με γέλιο, με τραγούδι και χορό; Ας μη γνωρίζω αν οι σκιές αυτές οι μπλάβες υπήρχανε απ' των άστρων την αυγή κι' αν μείνουνε στον άπειρο αιθέρα κι' όταν θα σβήσκει απ' το στερέωμα και η γη

1966

ΠΟΡΕΙΑ ΣΤΟ ΦΩΣ

Στο άπειρο χάος το βαθύ, το ανήλιαγο ανέρες οι ψυχές, βουβές οδεύουν κι' άλλο δεν συλλογιούνται μόνο πως στο φως ν' ανέβουν

Την γη τη λημονάνε με τις πίκρες της με τις χαρές, τους πόνους, τα όνειρά της, με τις αγάπες, τα μίσση, τα σκληρά, τον έρωτά της.

Κι είναι οι πολλές ψυχές, που όλο βυθίζονται κι' όλο καταχωνιάζονται στα ερέβη, όμως η αγαθή αγωνίζεται η ψυχή στο φως ν' ανέβει.

1998

ΣΚΙΕΣ ΣΩΜΑΤΩΝ, II

Παραλλαγή
Βοήθα, Μνήμη, εσύ να βλέπω πάντα πάνω απ' τα δώματά μας τα ψηλά τις σκιές των τρυφερών μας των σωμάτων. Κάμε να ζήσουν οι παλιές μου οι φίλες, οι φίλες οι καλές κι' οι αληθινές, που τις νοιώθω στο πλάι μου πάντα κι' όμως μαζί τις νοιώθω τόσο μακρινές, ώστε ν' αναρωτιέμαι όλη την ώρα, μήπως και δεν εξήσαμε ποτέ; Μήπως δεν ανεβήκαμε ποτέ μας στα πυρρόχρωα δώματά μας τα ψηλά; Μήπως κι' εμείς δεν είμαστε από ύλη καθώς το γέλιο, το τραγούδι και η χαρά; Σκιές, που πέτονται μην είμαστε και τότε και τώρα δίχως σώμα και παλμό; Μήπως και δεν υπήρξαμε ποτέ μας εκεί στο αγαπημένο μας χωριό; Νάτανε αγέρινο από τότε το κορμί μας κι' ως ύλη δεν υπήρξαμε ποτέ; ή εμείνανε να πέτονται ως το τέλος στα δώματά μας οι άπαστες οι σκιές, που στον αιθέρα ερρίξανε τα ωραία, τα λυγερά μας τα κορμιά τα σφριγηλά;

Βοήθα, Μνήμη, εσύ να βλέπω πάντα πάνω από τα δώματά μας τα ψηλά τις σκιές των τρυφερών μας των σωμάτων κι' ας μη γνωρίζω, αν είμαστε απ' αρχής μόνο σκιές χωρίς το αντίκρυσμα της ύλης, που δεν αγγίζανε ποτέ την μάταιη γή; ή των σωμάτων μας αν είμαστε οι εικόνες σχεδιασμένες στον άπειρο ουρανό με φως, με αγέρα, σύννεφο κι' σμίχλη, με γέλιο, με τραγούδι και χορό. Κι' ας μη γνωρίζω, αν οι σκιές αυτές οι μπλάβες υπάρχουν απ' των άστρων την αυγή κι' αν μείνουνε στον άπειρο αιθέρα κι' όταν θα σβήσκει απ' το στερέωμα και η γη.

1966

ΔΙΑΛΕΧΤΗ ΖΕΥΓΩΛΗ - ΓΛΕΖΟΥ
«Η ΑΓΕΡΙΝΗ ΚΛΩΣΤΗ»
«Εκδόσεις των φίλων»

ΜΕ ΣΕΒΑΣΜΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Η συμμετοχή του Χορευτικού Ομίλου «ΚΑΛΛΑΡΥΤΕΣ» του Πατριωτικού Συνδέσμου Καλαρρυτιών «Η ΠΙΝΔΟΣ» στο 10ο Παγκόσμιο Φολκλорικό Φεστιβάλ JACQUES LUCIANI της πόλεως CORTE της Κορσικής από 20 έως και 24 Ιουλίου 1994 και οι λίαν ευμενείς κριτικές που απέσπασε κατά τη διάρκεια της παρουσίας του εκεί, μας οδηγούν στην τεκμηριωμένη άποψη, ότι οι υπεύθυνοι του Φεστιβάλ και των άλλων Φολκλорικών συγκροτημάτων καθώς και οι κριτικοί της τέχνης των μέσων

Ο Πρόεδρος του Συνδέσμου κ. Γ. Δογορίτης με μέλη του Χορευτικού μας Ομίλου στη δεξίωση του Δημάρχου της πόλεως CORTE της Κορσικής.

μαζικής ενημέρωσης, που είναι πολύ καλά ενημερωμένοι για την παράδοση κάθε χωριού, έλαβαν σοβαρά υπόψη τους προκειμένου να διατυπώσουν τις ευμενέστερες κρίσεις τους, την άρτια τεχνική συγκρότηση του χορευτικού ομίλου «ΚΑΛΑΡΥΤΕΣ», τις ωραιότερες παραδοσιακές στολές και τη βαθιά πίστη των μελών του στην Ελληνική Μουσική και Χορευτική παράδοση.

Οι χορογραφίες που συνήθως παρουσιάζουν στα διάφορα Ευρωπαϊκά Φεστιβάλ, ορισμένα εκ των ξένων συγκροτημάτων είναι αποκομμένες από την παράδοση των χωρών τους και ενώ αντιτυπιάζουν προσωρινά τους θεατές δεν παρέχουν κανένα θετικό στοιχείο για ευμενή κρίση από μέρους των υπευθύνων.

Αντιθέτως συγκινεί ιδιαίτερα το ξένο φιλότεχνο κοινό και τους αυστηρούς ξένους κριτικούς, η γνήσια παραδοσιακή μας μουσική και οι αθάνατοι δημοτικοί μας χοροί, όπως αυτοί χορεύονται στις διάφορες περιοχές της πατρίδας μας.

Ας το έχουν λοιπόν αυτό υπόψη τους τα διάφορα Ελληνικά Συγκροτήματα που αντιπροσωπεύουν τη χώρα μας σε Φεστιβάλ του Εξωτερικού, ότι μόνο ο σεβασμός προς τη γνήσια εθνική μας παράδοση είναι κανός να προβάλει, αρκούντως, την Πατρίδα μας.

Ο Πατριωτικός Σύνδεσμος Καλαρρυτιών «Η ΠΙΝΔΟΣ» αν απέσπασε μέχρι σήμερα πολλές τιμητικές διακρίσεις και Πανευρωπαϊκή αναγνώριση το οφείλει στη βαθιά προσήλωσή του στην Ελληνική Παράδοση, καθώς και στην εκπληκτική κάθε φορά εμφάνιση του Χορευτικού του Ομίλου.

ΚΩΝ/ΝΟΣ Β. ΜΠΑΡΜΠΟΥΤΗΣ

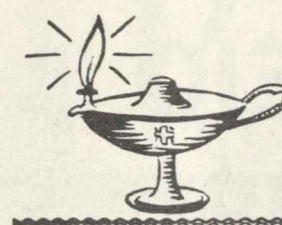
ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΜΑΣ

Στα πλαίσια του 4ου Παναρκαδικού Φεστιβάλ και με πρόσκληση του χορευτικού συγκροτήματος «ΑΡΚΑΔΙΑΝΗ» μετέβη στις 26 Αυγούστου 1994 στην Τρίπολη ο Χορευτικός Όμιλος του Πατριωτικού Συνδέσμου Καλαρρυτιών «Η ΠΙΝΔΟΣ» προκειμένου να λάβει μέρος στο τριήμερο Φεστιβάλ, που πραγματοποιήθηκε με εξαιρετική επιτυχία στην Αρκαδική πρωτεύουσα. Οι Καλαρρυτίτες διακρίθηκαν, όπως πάντοτε, για την αρτιότητα της τέχνης τους, που εντυπωσίασε τους θεατές. Τον χορευτικό όμιλο συνόδευσαν στην Τρίπολη ο Πρόεδρος του Συνδέσμου κ. Γεώργιος Δογορίτης και μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.

Ο Χορευτικός Όμιλος του Συνδέσμου μας έλαβε μέρος στην τελετή έναρξης του Ευρωπαϊκού Πρωταθλήματος Θαλασσίου Σκι Ανδρών - Γυναικών έτους 1994, που πραγματοποιήθηκε στην κεντρική Πλατεία των Ιωαννίνων στις 7 Σεπτεμβρίου 1994, παρουσία των Αρχών της πόλεως και πλήθους κόσμου και με τη συμμετοχή 25 χωρών. Οι «Καλαρρυτίτες» χόρεψαν όμορφους παραδοσιακούς χορούς της Πατρίδας μας και απέσπασαν τα θερμά συγχαρητήρια όλων. Κατά τη διάρκεια των αγώνων που διήρκεσαν πέντε ημέρες, λυγρόκορμες νέες του Ομίλου μας ντυμένες με τις παραδοσιακές Καλαρρυτιώτικες στολές, έλαβαν μέρος στην τελετή απονομής βραβείων στους πρωτεύσαντες αθλητές.

Νέες του Χορευτικού μας Ομίλου παιαίσωσαν τον ομιλητή κ. Νικόλαο Τέντα, λογοτέχνη και ποιητή. Ο κ. Τέντας πραγματοποίησε στις 26-9-1994 στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Ιωαννιτών και στα πλαίσια των Ηπειρωτικών, εμπειριστατωμένη διάλεξη για τη ζωή και το τέλος του μαρτυρικού ποιητή ΚΩΣΤΑ ΚΡΥΣΤΑΛΛΗ.

ΚΩΝ/ΝΟΣ Β. ΜΠΑΡΜΠΟΥΤΗΣ

ΛΑΔΙ
ΣΤΟ
ΛΥΧΝΑΡΙ

Οι πρόσφατοι κρίκοι ης αλυσίδας αγάπης και τα καινούργια φτερά για το Σύνδεσμό μας και την εφημερίδα μας είναι:

ΓΙΑ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

- Δέκα πέντε χιλιάδες (15.000 δρχ.) η συγχωριανή μας κ. Μαργαρίτα Ζώγκου - Αβραμιάτου που διαμένει στην Αθήνα, στη μνήμη του συζύγου της Νικολάου.
- Δέκα χιλιάδες (10.000 δρχ.) η συγχωριανή μας κ. Ολγα Γκαρτζονίκα που διαμένει στα Γιάννενα.
- Πέντε χιλιάδες (5.000 δρχ.) η συγχωριανή μας κ. Λένα Ράπτη που διαμένει στα Γιάννενα.
- Πέντε χιλιάδες (5.000 δρχ.) η συγχωριανή μας κ. Περασφόνη Λάλα - Πολίτη που διαμένει στα Γιάννενα.
- Πέντε χιλιάδες (5.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας κ. Σταύρος Καρασλανίδης που διαμένει στα Γιάννενα, στη μνήμη του Βασιλή Σώκου.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ «Κ.Ν».

- Δέκα πέντε χιλιάδες (15.000 δρχ.) η συγχωριανή μας κ. Μαργαρίτα Ζώγκου - Αβραμιάτου που διαμένει στην Αθήνα, στη μνήμη του συζύγου της Νικολάου.
- Δέκα πέντε χιλιάδες (15.000 δρχ.) η συγχωριανή μας κ. Περασφόνη Λάλα - Πολίτη που διαμένει στα Γιάννενα.
- Δέκα χιλιάδες (10.000 δρχ.) η συγχωριανή μας κ. Καλλιόπη Κωσταδήμα - Κράβαρη που διαμένει στα Γιάννενα.
- Πέντε χιλιάδες (5.000 δρχ.) η συγχωριανή μας κ. Ελένη Μπαζάκη - Λιακοπούλου που διαμένει στην Πάτρα.
- Πέντε χιλιάδες (5.000 δρχ.) η συγχωριανή μας κ. Λένα Ράπτη που διαμένει στα Γιάννενα.
- Πέντε χιλιάδες (5.000 δρχ.) η συγχωριανή μας κ. Ηλέκτρα Ρούκη - Αθανασούλα που διαμένει στην Καλαμπάκα
- Πεντε χιλιάδες (5.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας κ. Παντελής Κουτσονίκας που διαμένει στο Αιτωλικό
- Πέντε χιλιάδες (5.000 δρχ.) η συγχωριανή μας κ. Ολγα Σκαργιά - τη που διαμένει στην Αθήνα
- Πέντε χιλιάδες (5.000 δρχ.) η συγχωριανή μας κ. Αθηνά Μίντζα - Αναγνωστάκη που διαμένει στην Αθήνα.
- Πέντε χιλιάδες (5.000 δρχ.) η συγχωριανή μας κ. Θέμις Μπελεμέζι - Κατσάβηκη που διαμένει στην Αθήνα.
- Τέσσερις χιλιάδες (4.000 δρχ.) η συγχωριανή μας κ. Αγαθή Ριζάφ που διαμένει στα Γιάννενα
- Τρεις χιλιάδες (3.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας κ. Θωμάς Μπελεμέζης που διαμένει στην Αθήνα
- Δύο χιλιάδες (2.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας κ. Ηλίας Τσόκας που διαμένει στην Περαχώρα Τυρνάβου
- Δύο χιλιάδες (2.000 δρχ.) η συγχωριανή μας κ. Αγγελική Μπελλάλη - Μπότσιοι που διαμένει στην Πρέβεζα.
- Δύο χιλιάδες (2.000 δρχ.) η συγχωριανή μας κ. Βικτωρία Λάλα - Δούη που διαμένει στην Κέρκυρα.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΔΑ

Για την αναστήλωση του Πολιτιστικού και Θρησκευτικού Μνημείου της Αγ. Τριάδας Καλαρρυτιών:

- Δέκα πέντε χιλιάδες (15.000 δρχ.) η συγχωριανή μας κ. Μαργαρίτα Ζώγκου - Αβραμιάτου που διαμένει στην Αθήνα, στη μνήμη του συζύγου της Νικολάου
- Δέκα χιλιάδες (10.000 δρχ.) η συγχωριανή μας κ. Αθηνά Μίντζα - Αναγνωστάκη που διαμένει στην Αθήνα.
- Δέκα χιλιάδες (10.000 δρχ.) η συγχωριανή μας κ. Μαργαρίτα Γκογκάκη που διαμένει στα Γιάννενα, στη μνήμη του συζύγου της Πέτρου.
- Πέντε χιλιάδες (5.000 δρχ.) ο συγχωριανός μας κ. Σταύρος Καρασλανίδης που διαμένει στα Γιάννενα, στη μνήμη της μητέρας του.

Τα «Κ.Ν.» και ο Σύνδεσμός μας ευχαριστούν θερμά όλους.

ΟΙ ΑΡΒΥΛΕΣ*

Λίλη Μπίτα

- Το χιόνι δεν θέλει να σταματήσει φέτος, είπε η Γυναίκα με ξεψυχισμένη φωνή.

- Το χιόνι δε νοιάζεται για μας, απάντησε ο Αντρας, κουνώντας τη παλάμη του, σα για να διώξει μια μύγα.

Το τελευταίο ξύλο στο τζάκι, αμόλυνσε μια στριγκλιά πριν να το βασανίσει η φωτιά. Η Γυναίκα σηκώθηκε αργά. Λες και το σώμα της έσπινε βαριδιά. Εβαλε μερικά κομμάτια πιτα σ' ένα πιάτο. Τ' απίθωσε στα γόνατά του.

- Εσύ δεν θα φάς τίποτα; τη ρώτησε.

- Εφαγα νωρίτερα, είπε γυρίζοντας το κεφάλι από την άλλη μεριά. Κάθονταν κοντά στο τζάκι. Καμπουριασμένοι. Κολλητά. Τα ροζιασμένα δάκτυλα, μπλεγμένα το 'να στ' άλλο, πάνω στα γόνατα. Μια αρχαία φλοκάτη σκέπαζε τα πόδια τους. Η συνηθισμένη θέση τ' απόβραδα, καρτερώντας την άπτηνη νύχτα...

Χρειάζεται κανείς ένα άγγιγμα να προχωρήσει.

Ζεστό χνώτο να μη πέσει στο γκρεμό. Ένα μοναδικό και φωτεινό το δωμάτιο. Η φλόγα του τρεμούσβην, δίνοντας του όψη θλιβερών δακτύλων.

- Φέτος το χιόνι είναι πιο παγερό από τις άλλες χρονιές, είπε ο Αντρας.

- Όλα είναι πιο παγερά.

- Τα ζωντανά θα φοβήσουν. Οι άνθρωποι θα φοβήσουν. Τα μονοπάτια έχουν μπουκάρει.

Η Γυναίκα σήκωσε τους ώμους μ' αδιαφορία.

- Δεν έχει σημασία, είπε. Τίποτε δεν έχει σημασία πια.

Μερικές σπίνες λαμπύρισαν για ένα λεπτό. Επειτα η χοβολή τις καταβρόχθισε.

Ο ίδιος διάλογος κάθε βράδυ. Επειτα σιωπή. Από τότε... Μόνο οι μέρες γίνονταν μια μακρόσυρτη αλυσίδα. Όλο και πιο μακρόσυρτη.

- Πανε πέντε χρόνια τώρα, είπε ο Αντρας σαστισμένος. Σα να μην πιστεύεις τι είπες.

Η Γυναίκα ανέμιζε τα χέρια της στον αέρα. Τα χείλη της τρεμούλιασαν.

- Πέφτει ακριβώς την ίδια μέρα φέτος, απάντησε η Γυναίκα, προσκολλώντας τα ματιά της σε μια σκιά στον τοίχο.

- Τετάρτη απόβραδο, είπε ο Αντρας μ' ένα λυγμό.

Τετάρτη απόβραδο σαν τώρα. Εφεραν και οι δύο τις γροθιές στ' αυτιά τους. Χαλασμός κόσμου. Μηχανές θανάτου. Πανδαιμόνιο. Σ' ένα πέρασμα, στα Τζουμέρκα, οι αντάρτες πολεμούν λυσσοσμέντοι του Γερμανούς, που κατεβαίνουν στα Γιάννενα.

Όταν τα βόλια σάνονται, ρίχνουν πέτρες. Κοτρώνια. Κατάρες...

«Μας τον έφαγαν το λεβέντη μας, ουρλιάζει κάποιος. Βοήθειασσα...»

Το αίμα που 'χε παγώσει στις φλέβες τους από 'καινη τη μέρα, άρχισε να τρεταίνεται.

- Σημάδι από 'κείνον, είπε ο Αντρας, χαϊδεύοντας με τη ματιά του τις αρβύλες.

Το μουλάρι χλιμνίτρισε ανυπόμονα στο στάβλο.

- Τώρα θα 'χουμε συντροφία στην αυτιά μας, είπε η Γυναίκα, ποτίζοντας με δάκρυα τις αρβύλες.

Τώρα δεν θα 'μαστέ πια μονάχοι...

- Μας πετσόκοψαν τ' αγόρι μας, ούρλιαξε η Γυναίκα, ξεριζώνοντας τα μαλλιά της, γδερνώντας με τα νύχια το πρόσωπό της. Όπως τότε.

- Σώπα, ανοίκοιλεσε τα χείλη του ο Αντρας. Σώπα.

- Τρύπησαν το κορμί του τα όρνια σαν του Χριστού. Τα ίδια τα βουνά ράγισαν, έτσι που μας τον κατάντησαν.

- Σώπα, επανέλαβε ο Αντρας. Μην τον βασανίζεις. Του χρειάζεται ο ήρεμος ύπνος.

Η φωτιά είχε σβήσει ολότεια. Μερικές χούφτες στάχτη θύμιζαν απομεινάρια κρεματορίου.

Απέξω το χιόνι έπεφτε. Επεφτε. Ανήλεο. Ανίκανο να σταματήσει σιγανό κλάμμα και αναμνήσεις.

Κατά τα χαράματα ο Αντρας ίσωσε το ξυλιασμένο κορμί του. Αγγίξε τη Γυναίκα που έτρεμε δίπλα του.

- Εχω ένα δώρο για σένα, είπε. Ένα πολύτιμο δώρο. Το 'στείλε κείνος.

Ανοίξε την πορτα της αποθήκης. Γυρίσε σφίγγοντας κάτι στην αγκαλιά του.

- Κοίτα είπε. Κοίτα. Οι αρβύλες του. Τις θυμάσαι;

Η Γυναίκα πετάχτηκε αποτομα. Απλώσε τα χέρια της.

- Πού; Πότε;

- Προχθές. Σκαρφάλωσα τα βράχια. Να του μιλήσω. Μέσα σε μια σπηλιά, κρυμμένες πίσω από 'να κοτρώνι. Η μια πλάι στην άλλη.

- Ακριβώς, σαν νά 'τανε παιδί, είπε η Γυναίκα πλησιάζοντας. Εβγαλε τα παπούτσια του για να 'ναι λεύτερος να νοιώθει τη γη!

Απ' τον ουρανό κρεμόνταν μια γκριζόσπορη αυγή.

Σιωπή απολυτή παντού. Σαν το χωριό να 'ταν ο προθάλαμος του Αδη.

Η Γυναίκα έσπινε τις αρβύλες στην αγκαλιά της.

Βύθισε το πρόσωπο στη μιά. Επειτα σην άλλη. Ανασανε τη μυρουδιά τους. Τις χουχούλιασε στα στήθη της. Φίλησε το σκεβρωμένο τους δέρμα. Τις τρύπες που 'χε σμιλέψει ο χρόνος και τ' άγρια ζα...

Το αίμα που 'χε παγώσει στις φλέβες τους από 'καινη τη μέρα, άρχισε να τρεταίνεται.

- Σημάδι από 'κείνον, είπε ο Αντρας, χαϊδεύοντας με τη ματιά του τις αρβύλες.

Το μουλάρι χλιμνίτρισε ανυπόμονα στο στάβλο.

- Τώρα θα 'χουμε συντροφία στην αυτιά μας, είπε η Γυναίκα, ποτίζοντας με δάκρυα τις αρβύλες.

Τώρα δεν θα 'μαστέ πια μονάχοι...

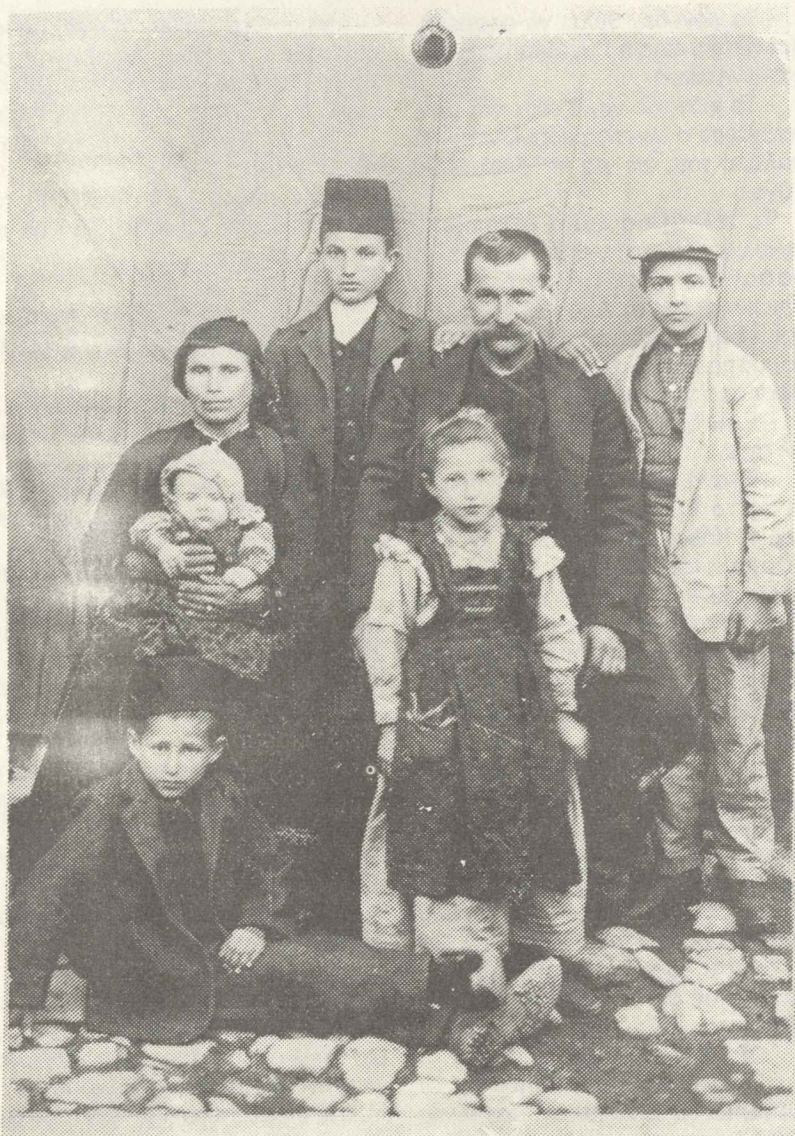
ΛΙΛΗ ΜΠΙΤΑ
* Η κ. Λίλη Μπίτα είναι συγχωριανή μας που ζει στην Αμερική και «ΟΙ ΑΡΒΥΛΕΣ» δημοσιεύτηκαν στο περιοδικό «Νέα Εστία» το 1993.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Η συμπατριωτισιά μας Μαριάννα Κατσάβηκη (το γένος Μπελεμέζη) έλαβε πρόσφατα το πτυχίο της Ιατρικής. Ευχόμαστε καλή σταδιοδρομία και επιλογή

του διαβιού δρόμου του λειτουργηγικού από τον δελεαστικό του επαγγελματισμού. Επίσης της ευχόμαστε καλά στέφανα.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ

Καλαρύτες 1901-'2. Οικογένεια Ευαγ. Μπελεμέζη (Ρφτάδων που εγκαταστάθηκαν στην Πάργα).

Ευάγγελος Μπελεμέζης (πατέρας), Παρασκευή Μπελεμέζη (το γένος Β. Κώτσια, μητέρα) Σωτήριος Μπελεμέζης (καθιστός, εγκαταστάθηκε στην Αμερική), Γεώργιος Μπελεμέζης (πίσω από πατέρα του), ;; ο αριστερά του πατέρα.

Αθήνα 1916-'17. Παρέα στρατευμένων Καλαρρυτιωτών, Καθιστοί από αριστερά: Ζώγκος Απ. Ιωάννης, Τούντας Απ. Αθανάσιος (γιατρός). Ορθιοί από αριστερά: Λώλας Γ. Μιχαήλ, Φασούλας Γρηγ. Απόστολος. Με πολιτικά: Βούργαρης Απ. Κωνσταντίνος (ωρολόγας).

Φωτογραφίες Αρχείου Απ. Ζώγκου

Καλοκαίρι! Πριν καλά- καλά πιάσουν οι πρώτες ζέστες και το μυαλό μας πετάει στους Καλαρρύτες.

Τα όνειρα αναζωπυρώνονται, τα σχέδια των διακοπών ολοκληρώνονται. Αλλο ένα όμορφο καλοκαίρι στη Γκούρα, στη Τζάμινα, στο Γκόντρου.

Δυστυχώς ακόμη μια ανώμαλη προσγείωση στη σημερινή πραγματικότητα των Καλαρρυτιωτών. Και φέτος καθολική η διαπίστωση: «Κάθε πέρυσι και καλύτερα...».

Χτυπητά και ευκολοδιάκριτα τα στοιχεία της θλιβεράς διαπίστωσης.

1) Σκουπίδια. Οχι μόνο δεν έγινε καμιά σοβαρή προσπάθεια επίλυσης του οξύτατου προβλήματος, αλλά σιγά-σιγά με την έντονη αδράνεια υπάρχει ορατός ο κίνδυνος να θεωρηθούν τα ρέματα και τα διπλανά κηπάρια, ο φυσικός σκουπιδότοπος.

2) Καλντερίμια. Αδιάβαστα σε πολλά σημεία από τη φυσική φθορά ή από τους παρακείμενους γκρεμισμένους τοίχους ή από τις ακαθαρσίες των ζώων ή από το σφίχταγκάλισμα των βάρων και τις τσουκνίδες.

Κάθε χρόνο

ΜΕ ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ

3) Βρύσες. Οι παραδοσιακές βρύσες, όχι μόνο στερεύουν αλλά γίνονται εύκολα μαντριά για τα πρόβατα, που αντί για την Κάλουτα και την Νικούλτσια προτιμούν τα κηπάρια, τις βρύσες και τις αυλές του χωριού.

4) Αυτοκινητόδρομος. Προσπελάσιμος μόνο από τους κατόχους τζιπ 4X4 ή από τολμηρούς και αθεράπευτα «άρρωστους» λάτρεις των Καλαρρυτιωτών, που ευτυχώς είναι πολλοί. Είναι τόσο σοβαρές οι βασικές ελλείψεις υποδομής του δρόμου που και κάποιο καθάρισμα με γκρέιντερ προπανηγυρικά, τον κατέστησε υποφερτά βατόν μόνο λίγες μέρες.

5) Ξενώνες. Ετοιμάζονται δέκα χρόνια στα χαρτιά και τις μελέτες και 4-5 χρόνια στο ράβε-ξήλωνε των μαστόρων. Οσοι και φέτος έκαναν όνειρα να γνωρίσουν τους Καλαρρύτες ως το αναβάλουν για το (καλύτε-

ρο;) μέλλον.

6) Πανηγύρι. Κατά παράδοση, οι Καλαρρυτιώτες συνδυάζουν τις ολιγοήμερες διακοπές τους στο χωριό τους με το δύο μεγάλα πανηγύρια. Τι απογοήτευση! Όταν αντί για τα παραδοσιακά πανηγύρια, αντικρύζουν μπουλούκια παρόμοια με τις ζωοπανηγύρεις των Τρικάλων ή της Φιλιππιάδας. Χάθηκε το μεράκι; στερήθηκε η φαντασία; που πήγε η λεβεντιά και η περηφάνεια; έσβησε η ψυχική ανάταση; Για ένα σωστό παραδοσιακό πανηγύρι για τους Καλαρρύτες υπάρχουν όλα τα απαραίτητα στοιχεία (εμπειρία, παράδοση, έθος, τόπος και περιβάλλον, ζωντανά ήθη και έθιμα, ψυχική αναζήτηση). Ούτε καν υπάρχει η κλασική δικαιολογία της έλλειψης χρημάτων.

7) Παραδοσιακό χρώμα. Η διατήρησή του επαφίεται στην ευαισθησία και την αντοχή της τσέπης των καλαρρυτιωτών. Δυστυ-

χώς για αρκετούς και τα δύο φθίνουν κατά γεωμετρική πρόοδο. Ομως πρέπει να ομολογήσουμε ότι είναι ο μόνος τομέας που παρουσιάζει ευχάριστες ατομικές αναλαμπές.

8) Νεκροταφείο. Πνιγμένο στα κούρπανα στους βάτους και στους σωρούς των κατεστραμμένων τάφων. Κρίμα ούτε στους νεκρούς μας ο ελάχιστος απαιτούμενος σεβασμός.

9) Ομόνοια - Συναίνεση. ...Ας μη προχωρήσουμε...

Ευχάριστη έκπληξη αξία συγχαρητηρίων, ή σχεδόν ολοκλήρωση της επιτυχούς αναστήλωσης της Αγ. Τριάδας. Συγκινητική και ελπιδοφόρα η ανταπόκριση των συγχωριανών μας.

Καλές οι ωραιολογίες αλλά και επικίνδυνες όταν οδηγούν στον εφησυχασμό και την ψευδαίσθηση. Αλλά της προόδου και της δημιουργίας σωστός σύμβουλος είναι η αλήθεια και η αποτύπωση της πραγματικότητας. Σ' αυτό στοχεύουμε και ελπίζουμε στο καλύτερο. Αν το θελήσουμε μπορούμε να πούμε το επόμενο καλοκαίρι: «Κάθε χρόνο και καλύτερα...».